

PRIKAZI I OSVRTI – SURVEYS AND REVIEWS

DOI: <https://dx.doi.org/10.21857/y54jofkedm>

U spomen ILIJA PEJIĆ (1956.–2021.)

*Rad uljeva ulje u svjetiljku života,
a razmišljanje pali plamen. (John Bellers)*

Navršivši 65. godinu života, nakon teške i duge bolesti, 4. kolovoza 2021., preminuo je Ilija Pejić, profesor hrvatskoga jezika i književnosti, književni povjesničar, književni kritičar, kulturni djelatnik i knjižničarski savjetnik. Bio je jedan od zapaženih suradnika Akademijina Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru.

Ilija Pejić rođen je 17. srpnja 1956. u selu Pećnik, na obroncima planine Vučjak (Bosna i Hercegovina) u bosanskoj Posavini. Nakon završetka 6. razreda, 1969. godine, preselio se u Slavoniju, u Stare Perkovce, a osnovnu je školu završio u Osnovnoj školi *Eugen Kumičić* u Donjim Andrijevcima. U Bjelovar se doselio s obitelji 1985. godine.

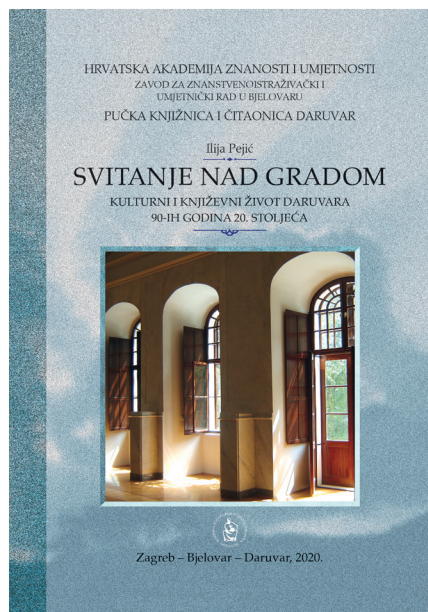
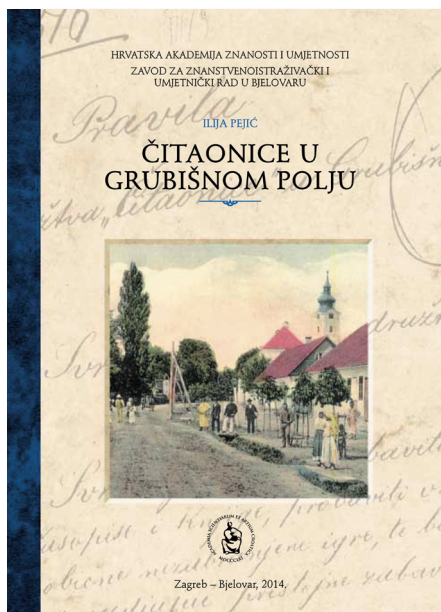
Završio je prva dva razreda Interdijecezanske srednje škole u Zagrebu i završna dva razreda u Đakovu, u Đakovačko-osječkoj nadbiskupiji. Istodobno je, uz tu srednju školu, završio državnu gimnaziju te je nakon mature upisao studij hrvatskoga jezika i književnosti na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu (1977. – 1983.).

Radni je vijek posvetio učiteljskom pozivu i poslovima knjižničarstva. Kao učitelj hrvatskoga jezika radio je u Osnovnoj školi *Prof. Franjo Viktor Šignjar* Virje (1984. – 1990.) i u IV. osnovnoj školi Bjelovar (1990. – 1992.). Od lipnja 1992. godine do odlaska u invalidsku mirovinu u listopadu 2020. radio je u Narodnoj knjižnici *Petar Preradović* Bjelovar na mjestu voditelja Regionalne matične službe. Stekao je zvanje diplomirani knjižničar, viši knjižničar (2001.) i knjižničarski savjetnik (2010.).

Stručnim i znanstvenim radom počeo se baviti još kao student kroatistike 1978. godine. Stvorio je bogatu bibliografiju koja sadrži 333 bibliografske jedinice; objavio je 10 samostalnih knjiga i dvije kao suautor, zatim 43 članka u knjigama i zbornicima, 85 članaka u časopisima, 25 predgovora i uvodnih riječi, 97 prikaza i recenzija te 46 tiskanih osvrti na obljetnice, stručne skupove i kulturna događanja i druge. Uredio je 31 knjigu/zbornik te pripremio elektroničku građu i filmove.

Navedeni pregled objavljenih djela na najbolji način potvrđuje kako je Pejić imao široke stručne i znanstvene interese. Osim što je pisao pjesme (*Izgubljeni govor*, 1994.), važan predmet njegovog interesa bile su knjižnice, njihov povijesni razvoj, opremanje i modernizacija (*Zavičajna zbirka Narodne knjižnice „Petar Preradović“ Bjelovar*, 1996.; *Narodne knjižnice na kraju 20. stoljeća: stanje i novi ustrojbeni oblici mreže knjižnica u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji*, 2000.). U suradnji sa Zavodom za znanstvenoistraživački i umjetnički rad Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Bjelovaru objavio je dvije zapažene knjige iz tog područja, a to su *Čitaonice u Grubišnom Polju: kulturni život Grubišnog Polja od razvojačenja 1871. do kraja Drugog svjetskog rata 1945.* (2014.) i *Svitanje nad gradom: kulturni i književni život Daruvara 90-ih godina 20. stoljeća* (2020.).

Sljedeći su tematski krug književne rasprave, studije, ogledi i osvrti. Njih je uspješno povezivao najčešće s poviješću i kulturom u kojem su djela nastajala, potom jezikom kojim su pisali pisci tzv. starije hrvatske književnosti i suvremene te metodikom nastave hrvatskoga jezika znajući, kao učitelj hrvatskoga jezika, koliko je metodika važna u nastavnom radu za učenikovu recepciju djela (*Književno-jezične*

i metodičke rasprave, 1997.; *Neodoljiva moć riječi: studije i osvrti*, 2002.; *Prožimanja: književnopovijesne studije i ogledi*, 2008.; *Fragmenti iz kulturnog i književnog života u Bjelovaru*, 2019.).

Među objavljenim knjigama svakako treba istaknuti voluminozno djelo simboličkoga naziva *Mirisi iscrpljenog vala: književni i kulturni život šireg bjelovarskog prostora u 20. stoljeću* (2017.) u kojoj je stručno i spretno spojio interese i spoznaje o kulturi, povijesnim mijenama i književnosti te prikazao njihovo međusobno prožimanje i međuzavisnost tijekom 20. stoljeća na bjelovarskom, odnosno širem bjelovarskom području. Djelo je nastalo korištenjem 1.212 bibliografskih jedinica za iscrpne prikaze književnog rada 160 autora. Knjiga je, slobodno možemo zaključiti, autorovo kapitalno i životno djelo, svojevrsni dokumentarni zapis o identitetu jednog grada i njegova šireg prostora te prinos književnoj i kulturnoj nacionalnoj povijesti.

Obilježio je kulturnu i javnu djelatnost u ustanovama, kulturnim i strukovnim društvima te udrugama. Privržen struci radio je kao voditelj Županijske matične službe; brinuo je o opremanju i informatizaciji narodnih knjižnica, osnivanju zavičajnih zbirki, predavanjima te pripremanju i realizaciji domaćih i međunarodnih projekata. Istaknut je bio njegov rad u Zavodu za znanstvenoistraživački i umjetnički rad Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Bjelovaru kao člana Znanstvenog vijeća i uredništva časopisa *Radovi Zavoda* u Bjelovaru, sudionik na više znanstvenih skupova, autor dviju knjiga i više stručno-znanstvenih članaka.

Radio je u Društvu knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkog prigorja, čiji je bio predsjednik (2004.–2008.), a bio je i član Glavnog odbora te stalni član uredništva časopisa *Svezak*. Ostvario je plodonosnu suradnju s Ogrankom Hrvatskoga pedagoško-književnog zbora, u kojem je bio član Upravnog odbora Ogranka i od 2008. godine urednik knjiga u Biblioteci *Stvaralaštvo učitelja*. Redoviti je član Zmajskog stola Družbe Braća hrvatskog zmaja u Bjelovaru od 2008. godine i njegov pročelnik od 2016. njegujući na prepoznatljiv način zavičajnu i nacionalnu kulturnu baštinu. Aktivno je bio uključen od 1995. u rad tradicionalne kulturno-obrazovne manifestacije *Lovrakovi dani kulture* u Velikom Grđevcu (voditelj stručnih skupova, predavač i urednik nekoliko zbornika radova). Radio je u Ogranku Matice hrvatske Bjelovar (pripremao izložbe, održavao predavanja i predstavljao njezina tiskana izdanja).

Tijekom plodnog i stvaralačkog života njegov je rad bio zapažen u zavičaju i Republici Hrvatskoj. Primio je brojne društvene nagrade i priznanja, primjerice Red Danice hrvatske s likom Marka Marulića, Kukuljevićevu povelju, Nagradu Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu, Pečat grada Bjelovara, Povelju Grada Grubišnog Polja i mnoge druge. O odjecima brojnih Pejićevih aktivnosti i o važnosti objavljenih knjiga i članaka svjedoči 199 objavljenih napisa u novinama, tjednicima i časopisima.

Ilija Pejić stvorio je u književnosti i kulturi zapažena djela. Radio je savjesno svoj posao pomažući drugima, gradeći prijateljstvo i razumijevanje, istražujući i otkrivajući istinu o nama, o narodu kojem pripadamo. Snivao je uljudenog Čovjeka i uljudeno društvo! Stvarao je i živio postojane ljudske vrijednosti, one vrijednosti koje čovjeka čine vrijednim poštovanja.

Prof. dr. sc. Vladimir Strugar

